

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI

Euroopan investointipankki (EIP) antaa pitkäaikaista hankerahoitusta, takauksia ja neuvontaa unionin tavoitteiden edistämiseksi. Rahoitusta myönnetään niin unionissa kuin kolmansissa maissa toteutettaviin hankkeisiin. EIP:n osakkaita ovat EU:n jäsenvaltiot. EIP puolestaan on Euroopan investointirahaston (EIR) suurin osakas ja muodostaa sen kanssa EIP-ryhmän. Komission esittämän Euroopan investointiohjelman puitteissa EIP-ryhmä on osa laajempaa strategiaa, jonka tarkoituksena on pienentää investointivajetta poistamalla investoijilta osa hankkeisiin luonnostaan sisältyvästä riskistä.

OIKEUSPERUSTA

- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 308 ja 309 artikla sekä EIP:tä koskevat SEUT:n 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 ja 343 artiklan määräykset
- Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (SEU) ja SEUT-sopimukseen liitetty pöytäkirja (N:o 5) Euroopan investointipankin perussäännöstä ja pöytäkirja (N:o 28) taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta

TAVOITTEET

SEUT:n 309 artiklan mukaan EIP:n tehtävänä on unionin edun mukaisesti myötävaikuttaa sisämarkkinoiden tasapainoiseen ja vakaaseen kehitykseen. EIP helpottaa kaikilla talouden aloilla sellaisten hankkeiden rahoittamista, joilla pyritään

- kehittämään muita heikommin kehittyneitä alueita
- nykyaikaistamaan tai järjestämään uudelleen yrityksiä tai luomaan uusia työtilaisuuksia, joita ei ole mahdollista täysin rahoittaa yksittäisissä jäsenvaltioissa käytettävissä olevin varoin
- edistämään useiden jäsenvaltioiden yhteistä etua.

EIP myös osaltaan edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta (SEUT:n 175 artikla ja pöytäkirja N:o 28). Lisäksi se tukee unionin kehitysyhteistyöpolitiikkaa tukevien toimenpiteiden toteuttamista unionin ulkopuolella (SEUT:n 209 artikla).

EIP:n toiminta keskittyy kuudelle ensisijaiselle alalle: ilmasto ja ympäristö, kehitys, innovointi ja osaaminen, pienyritykset, infrastruktuuri ja yhteenkuuluvuus.

VARAT JA VÄLINEET

A. Varat

EIP käyttää tehtäviensä hoitamiseen kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta hankkimiaan varoja ja omia varojaan (SEUT:n 309 artikla).

1. Omat varat

EIP:n omat varat ovat peräisin sen osakkailta eli unionin jäsenvaltioilta (SEUT:n 308 artikla). Kunkin jäsenvaltion osuus EIP:n pääomasta määräytyy EIP:n perussäännön 4 artiklan mukaisesti, ja se lasketaan niiden taloudellisen painoarvon mukaan. Yhdistyneen kuningaskunnan erottua EU:sta EIP:n valtuusto päätti, että loput jäsenvaltiot korottavat suhteellisesti osuuttaan merkitystä pääomasta, jotta merkityn pääoman kokonaismäärä säilyy ennallaan (243,3 miljardia euroa). Maaliskuussa 2020 EIP:n merkitty pääoma kasvoi vielä 5,5 miljardilla eurolla, kun kaksi jäsenvaltiota (Puola ja Romania) päättivät korottaa osuuttaan merkitystä pääomasta. EIP:n merkitty pääoma on nyt yhteensä 248,8 miljardia euroa.

2. Pääomamarkkinat

EIP hankkii pääosan lainanantovaroistaan kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta lähinnä laskemalla liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja. Pankki on maailman suurimpia ylikansallisia lainanantajia. Kustannustehokkaan rahoituksen hankkiminen edellyttää erinomaista luottoluokitusta. Suurimmat luottoluokituslaitokset ovat viime aikoina antaneet EIP:lle ylimmän luottoluokituksen, mikä ilmentää pankin lainasalkun laatua. EIP rahoittaa yleensä kolmanneksen kustakin hankkeesta, mutta tukirahoitus voi olla jopa 50 prosenttia.

B. Välineet

EIP:n käytössä on monia erilaisia välineitä, mutta niistä tärkeimpiä ovat lainat ja takaukset. Lisäksi on kehitetty innovatiivisempia välineitä, joiden riskiprofiili on korkeampi. Uusia välineitä on tarkoitus suunnitella yhteistyössä unionin toimielinten kanssa. EIP:n myöntämää rahoitusta ja muista unionin lähteistä (kuten unionin talousarviosta) saatua rahoitusta voidaan myös yhdistellä (blending). Hankkeiden rahoittamisen lisäksi EIP toimii neuvonantajana.

Lainananto tapahtuu pääasiassa suorina tai välillisinä lainoina. Suoriin hankelainoihin sovelletaan tiettyjä ehtoja. Esimerkiksi investointien kokonaiskustannusten on oltava yli 25 miljoonaa euroa, ja lainalla voidaan kattaa enintään 50 prosenttia hankkeen kustannuksista. Välilliset lainat tarkoittavat lainanantoa paikallispankeille tai muille rahoituksen välittäjille, jotka puolestaan tukevat lopullista lainanottajaa. Suurin osa antolainauksesta kohdistuu EU-maihin.

Perinteisemmän lainanantotoimintansa lisäksi EIP käyttää myös rahoitusta yhdistäviä välineitä, joilla sen lainoja yhdistetään julkisten elinten tai hyväntekeväisyysjärjestöjen myöntämiin avustuksiin.

HALLINTO JA RAKENNE

A. Hallinto

SEUT:n 308 artiklan mukaisesti EIP on oikeushenkilö. Pankin hallintoa hoitavat ja pankkia johtavat valtuusto, hallintoneuvosto ja hallitus (perussäännön 6 artikla). Pankin toiminnan tarkastaa komitea (perussäännön 12 artikla).

1. Valtuusto

a. Kokoonpano

Valtuusto muodostuu jäsenvaltioiden nimeämistä ministereistä (perussäännön 7 artiklan 1 kohta).

b. Tehtävät

Valtuusto vahvistaa pankin luotonantopolitiikan yleiset suuntaviivat ja valvoo niiden noudattamista (perussäännön 7 artiklan 2 kohta). Lisäksi valtuusto (perussäännön 7 artiklan 3 kohta)

- päättää merkityn pääoman korottamisesta
- määrittää rahoitusoperaatioihin sovellettavat periaatteet pankin tehtävien mukaisesti
- käyttää toimivaltuuksiaan nimittää ja erottaa hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet
- päättää rahoituksen myöntämisestä kokonaan tai osittain muualla kuin jäsenvaltioiden alueella toteutettaviin investointihankkeisiin
- hyväksyy hallintoneuvoston laatiman vuosikertomuksen, vuosittaisen taseen sekä tuloslaskelman ja pankin työjärjestyksen.

Valtuusto nimittää komitean kuusi jäsentä (perussäännön 12 artiklan 1 kohta) sekä hallintoneuvoston jäsenet (perussäännön 9 artiklan 2 kohta) ja hallituksen jäsenet (perussäännön 11 artiklan 1 kohta).

2. Hallintoneuvosto

a. Kokoonpano

Hallintoneuvostossa on 28 jäsentä ja 18 varajäsentä. Valtuusto nimittää hallintoneuvoston jäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan. Jokainen jäsenvaltio sekä komissio nimeävät kukin yhden jäsenen (perussäännön 9 artiklan 2 kohta).

b. Tehtävät (perussäännön 9 artikla)

Hallintoneuvosto

- päättää rahoituksen myöntämisestä erityisesti lainojen ja takausten muodossa
- päättää lainojen ottamisesta
- vahvistaa lainojen korot, toimitusmaksut ja muut maksut.

Se valvoo pankin hallinnon asianmukaisuutta ja huolehtii siitä, että pankkia johdetaan perussopimusten ja perussäännön sekä valtuuston vahvistamien yleisten suuntaviivojen mukaisesti.

3. Hallitus

a. Kokoonpano

Hallituksen muodostavat puheenjohtaja ja kahdeksan varapuheenjohtajaa, jotka valtuusto nimittää kuudeksi vuodeksi kerrallaan hallintoneuvoston ehdotuksesta. Heidät voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi (perussäännön 11 artiklan 1 kohta).

b. Tehtävät

Hallitus vastaa puheenjohtajan alaisena ja hallintoneuvoston valvonnassa pankin juoksevien asioiden hoitamisesta ja valmistelee hallintoneuvoston päätökset sekä varmistaa näiden päätösten toimeenpanon (perussäännön 11 artiklan 3 kohta).

4. Komitea (perussäännön 12 artikla)

a. Kokoonpano

Komitea muodostuu valtuuston nimittämistä kuudesta jäsenestä (perussäännön 12 artiklan 1 kohta).

b. Tehtävät

Komitea tarkastaa vuosittain pankin toiminnan ja kirjanpidon asianmukaisuuden. Tätä varten se tarkastaa, että pankin toiminta on ollut perussäännössä ja työjärjestyksessä vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaista (perussäännön 12 artiklan 2 kohta). Se vahvistaa, että tilinpäätös ja kaikki hallintoneuvoston laatimaan tilinpäätökseen sisältyvä tilinpäätösinformaatio antavat luotettavan kuvan pankin rahoitusasemasta (perussäännön 12 artiklan 3 kohta).

B. Rakenne

EIP-ryhmä perustettiin vuonna 2000, ja sen muodostavat Euroopan investointipankki (EIP) ja Euroopan investointirahasto (EIR). EIR perustettiin vuonna 1994 julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutena. Sen kolme tärkeintä osakasryhmää ovat EIP (enemmistöosakas, jolla on 62,2 prosentin osuus osakkeista), komissio (30 prosenttia) ja useita julkisia ja yksityisiä rahoituslaitoksia (7,8 prosenttia). EIR tarjoaa erilaisia riskipääomavälineitä, kuten pääomasijoituksia. Se lainoittaa pääasiassa pieniä ja keskiuuria yrityksiä ja käyttää monia erilaisia innovatiivisia välineitä parantaakseen pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta.

EUROOPAN INVESTOINTIOHJELMA

Maailmanlaajuisen talous- ja rahoituskriisin alusta lähtien EU on kärsinyt investointien vähäisyydestä. Komission tiedonanto Euroopan investointiohjelmasta ([COM\(2014\)0903](#)) antaa ohjeistusta siitä, kuinka EU:ssa voidaan vauhdittaa investointeja, luoda työpaikkoja ja edistää pitkän aikavälin kasvua ja kilpailukykyä. Tämän uuden aloitteen oikeudellinen kehys esitettiin ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan strategisten investointien rahastosta (ESIR) ([COM\(2015\)0010](#)). Asetus annettiin 25. kesäkuuta 2015. ESIR-rahaston

odotetaan tuottavan yksityisiä investointeja julkisten varojen käyttöönoton avulla ja luovan investoinneille suotuisan toimintaympäristön. EIP:lle alun perin myönnetyn 16 miljardin euron EU:n takauksen ja EIP:n oman 5 miljardin euron sitoumuksen avulla saatiin käyttöön yksityisiä varoja niin, että vuoden 2018 puoliväliin mennessä ESIR-rahasto oli ylittänyt tavoitteensa saada aikaan 315 miljardia euroa lisävaroja investointeihin EU:ssa. Investointiohjelmalla ei ollut tarkoitus korvata EU:n ja EIP:n ohjelmia vaan täydentää niitä.

ESIR-asetuksella perustettiin myös Euroopan investointineuvontakeskus, jonka tarkoituksena on tarjota neuvontaa ja teknistä tukea hankkeiden määrittämistä, valmistelua ja kehittämistä varten. Investointineuvontakeskus perustuu EIP:n ja komission kumppanuuteen, ja ne kumpikin osallistuvat sen rahoittamiseen. Investointineuvontakeskus on perustettu EIP:n yhteyteen, ja EIP vastaa sen hallinnosta.

Niin kutsuttu ESIR 2.0 -asetus hyväksyttiin joulukuussa 2017, ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 2018. Siinä pidennetään ESIR-rahaston voimassaoloaika (vuoden 2020 loppuun asti) ja tehostetaan entisestään rahaston ja investointineuvontakeskuksen toimintaa. Ehdotuksen keskeisiä osatekijöitä on unionin takuun kasvattaminen 26 miljardiin euroon ja EIP:n sitoumuksen korottaminen 7,5 miljardiin euroon, jotta saataisiin käyttöön 500 miljardin euron lisärahoitus investointeja varten.

EU:N ”ILMASTOPANKKI”

Kesäkuussa 2019 Eurooppa-neuvosto kehotti EIP:tä tehostamaan tukeaan ilmastotoimille. EIP vastasi tähän marraskuussa 2019 ottamalla käyttöön uuden ilmastostrategian ja energia-alan lainanantopolitiikan.

EIP on sitoutunut mukautumaan kaikessa rahoitustoiminnassaan Pariisin sopimuksen tavoitteisiin. EIP aikoo eritoten nostaa ilmastotoimiin ja ympäristökestävyyteen liittyvien investointien osuuden 50 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. EIP lopettaa fossiilisia polttoaineita koskevien hankkeiden rahoittamisen vuoden 2021 lopusta alkaen.

EIP:n uusi energia-alan lainanantopolitiikka, joka ohjaa sen toimintaa energia-alalla, perustuu viiteen periaatteeseen:

- asetetaan etusijalle energiatehokkuus ja tuetaan siten EU:n energiatehokkuusdirektiiviin sisältyvää uutta EU:n tavoitetta
- mahdollistetaan energia-alan irtautuminen hiilestä lisäämällä tukea vähähiiliselle tai hiilettömälle teknologialle ja pyritään saamaan uusiutuvan energian osuus 32 prosenttiin koko EU:ssa vuoteen 2030 mennessä
- lisätään hajautetun energiantuotannon, innovatiivisen energian varastoinnin ja sähköisen liikenteen rahoitusta
- varmistetaan verkkoinvestoinnit, jotka ovat välttämättömiä tuuli- ja aurinkoenergian kaltaisille uusille energianlähteille, joiden saatavuus vaihtelee, sekä vahvistetaan rajatylittäviä yhteenliitännöitä ja

- lisätään energiamuutoksen tukemiseen EU:n ulkopuolella tehtävien investointien vaikutusta.

KORONAVIRUSKRIISIN VUOKSI TOTEUTETUT TOIMET

EIP on osallistunut vuonna 2020 EU:n toimiin koronaviruskriisin taloudellisten seurausten lieventämiseksi. Se perusti 25 miljardin euron takuurahaston, jonka avulla EIP-ryhmä voi lisätä tukeaan yrityksille kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ja saada liikkeelle jopa 200 miljardia euroa lisävaroja.

Tämän lisäksi on jo otettu käyttöön 40 miljardin euron välitön tukipaketti, joka koostuu seuraavista:

- olemassa oleviin ohjelmiin perustuvat pankeille tarjottavat ja välittömästi käyttöön otettavat takausohjelmat, joiden avulla rahoitusta saadaan liikkeelle jopa 20 miljardia euroa
- pankeille tarjottavat likviditeettijärjestelyt, joilla varmistetaan 10 miljardia euroa lisää käyttöpääomatukea pk-yrityksille ja markkina-arvoltaan keskisuurille yrityksille ja
- omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmat, joiden turvin pankit voivat siirtää pk-yrityslainasalkkuihin liittyviä riskejä ja joiden avulla saadaan liikkeelle vielä 10 miljardia euroa tukea.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 308 artiklan mukaisesti parlamenttia kuullaan, kun EIP:n perussääntöön tehdään muutoksia.

Joka vuosi parlamentin valiokunta tarkastelee EIP:n toimintaa ja esittelee mietinnön täysistunnossa, johon kutsutaan myös EIP:n pääjohtaja.

Voimassa olevan asetuksen mukaan parlamentti hyväksyy ESIR-rahaston toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan nimityksen. Parlamentti ja neuvosto hyväksyvät vuotuisessa talousarviomenettelyssä takuurahastoon liittyvät vuotuiset määrärahat, jotka saadaan EU:n talousarviosta. EIP:llä ja komissiolla on velvollisuus raportoida parlamentille. Ne antavat muun muassa vuosikertomuksia, järjestävät kuulemistilaisuuksia ja antavat tietoja pyydettäessä.

Parlamentti osallistui toisena lainsäätäjänä ESIR 2.0 -ehdotusta koskeviin neuvotteluihin.

Dražen Rakić
11/2020

